

Црна Гора
Општина Херцег Нови
Секретаријат за екологију и енергетску ефикасност
Бр: 02-19-322-УП-2/23
Херцег Нови 27.07.2023.

Трг маршала Тита 2
85340 Херцег Нови, Црна Гора
Т.: +382 31 321 052
Ф.: +382 31 323 517
www.hercegnovi.me

Секретаријат за екологију и енергетску ефикасност Општине Херцег Нови, у поступку спроведеном по захтеву носиоца пројекта, А.Д. Црногорски телеком из Подгорице, ул. Московска бр.29., Подгорица, за давање сагласности на Елаборат о процјени утицаја на животну средину за постављане, односно грађење локалног објекта од општег интереса – објекта телекомуникационе инфраструктуре радио базне станице мобилне телефонije - RBS "Бродоградiliште Бијела", на локацији дио к.п.766/1 КО Бијела, општина Херцег Нови, на основу члана 24 Закона о процјени утицаја на животну средину ("Сл.лист ЦГ", бр. 75/18), члана 15 Одлуке о организацији и начину рада локалне управе Општине Херцег Нови ("Сл.лист ЦГ-Оп.проп. 30/1) и члана 18 Закона о управном поступку ("Службени лист ЦГ", бр..56/14, 20/15, 40/16, 37/17), доноси:

Р Ј Е Ш Е Н Ј Е

- 1. ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ** на Елаборат о процјени утицаја на животну средину за постављане, односно грађење локалног објекта од општег интереса – објекта телекомуникационе инфраструктуре радио базне станице мобилне телефонije - RBS "Бродоградiliште Бијела", на локацији дио к.п.766/1 КО Бијела, општина Херцег Нови, који је урадио Института за развој и истраживања у области заштите на раду - Сектор за екологију из Подгорице, априла 2023.год.
2. Обавезује се носилац пројекта, А.Д. Црногорски телеком из Подгорице, да планирани пројекат за постављане, односно грађење локалног објекта од општег интереса – објекта телекомуникационе инфраструктуре радио базне станице мобилне телефонije - RBS "Бродоградiliште Бијела", на локацији дио к.п. 766/1 КО Бијела, општина Херцег Нови, реализују у свему према мјерама заштите животне средине и програму праћења утицаја на животну средину, утврђеним у Елаборату процјене утицаја на животну средину, из тајке 1 диспозитива овог Рјешенја, а које се посебно односе на:

Опис мјера за спречавање, смањење или отклањање штетних утицаја

У току реализације предметног система Носилац пројекта мора примјенјивати одговарајуће мјере заштите животне средине.

Ове мјере обухватају:

- мјере предвиђене законском регулативом,
- мјере током извођења радова,
- мјере у току функционисања објекта и
- мјере у случају инцидента.

Предвиђење мјере заштите

На основу Закона о заштити и здрављу на раду Црне Горе (Сл.л. Црне Горе, бр. 34/14) предвиђене су следеће мјере за отклањање наведених опасности:

- Заштита од директног додира дјелова који су стално под напоном обезбједити:
- правилним избором степена механичке заштите електроенергетске опреме, инсталационог материјала кabloва и проводника, правилно одабраним и правилно постављеним осигурачима струјних

- kola, kao i automatskih strujnih prekidača,
- postavljanjem izolacionih gazišta ispred ispravljačkog postrojenja,
 - zaštita unutar instalacije se izvodi tako što se, na lokaciji gdje će biti instalirane bazne radio stanice, neizolovani djelovi električne instalacije, koji mogu doći pod napon, smještaju u propisane razvodne ormene i priključne kutije, tako da u normalnim uslovima rada neće biti dostupni i
 - zaštita u okviru uređaja bazne radio stanice rješava se tako što će se svi djelovi mrežnih ispravljača, koji dolaze pod napon, instalirati u zatvorena kućišta, koja će biti zaštićena preko uzemljenja i u normalnim uslovima rada ovi delovi neće biti dostupni licima koja rukuju uređajima.
 - Zaštita od indukovanog direktnog dodira rješava se:
 - u instalacijama naizmjeničnog napona do 1 kV, primjenom sistema TN-C/S uz reagovanje zaštitnih uređaja koji su postavljeni na početku voda i povezivanjem nultih zaštitnih sabirnica ormara na zajednički uzemljivač objekta.
 - Zaštita od opasnosti požara ili eksplozije uzrokovanih pregrijevanjem vodova, preopterećenja ili havarije ispravljačkih uređaja i baterija rješava se:
 - ograničavanjem intenziteta i trajanja struje kratkog spoja, zaštitnim prekidačima,
 - predviđaju se kablovi (provodnici) koji ne gore niti podržavaju gorenje,
 - izjednačavanjem potencijala u prostoriji BS,
 - ugradnjom hermetičkih akumulatorskih baterija,
 - adekvatnim provjetravanjem i zaštitom od vatre baterijskog prostora (jer baterije mogu proizvesti eksplozivne gasove). Upozorenje da rad RBS nije dozvoljen u uslovima eksplozivne atmosfere mora biti istaknut na lokaciji RBS,
 - montažom automatskih javljača požara i
 - upotrebom ručnih aparata za gašenje požara.
 - Sprovesti sve mjere zaštite od požara koje su sadržane u Elaboratu protiv-požarne zaštite.
 - Zaštita od štetnog dejstva statičkog elektriciteta rješava se:
 - povezivanjem na pravilno izvedeno gromobransko uzemljenje objekta svih metalnih masa uređaja i opreme, a posebno antena, antenskih nosača i antenskih kablova koji mogu doći pod uticaj statičkog elektriciteta i primjenom antistatik poda.
 - Zaštita od štetnog uticaja berilijum oksida rješava se:
 - isticanjem uputstva o rukovanju i odlaganju berilijum oksida na lokaciji instalacije bazne radio stanice (berilijum oksid se koristi u baznim radio stanicama u pojačavačima RF snage i kombajner filtrima; koristi se u cilju povećanja brzine, smanjenja dimenzija kao i povećanje pouzdanosti rada prateće elektronike; kada je u čvrstom stanju (berilijum oksid keramika) ne uzrokuje štetne posledice po zdravlje čoveka; inhalacija vazduha koji sadrži berilijum oksid može izazvati ozbiljna oboljenja pluća kod preosjetljivih osoba; zbog toga je neophodno pridržavati se uputstva o rukovanju berilijumom oksidom koje je dio dokumentacije iz oblasti Zaštite na radu). Berilijum oksid je hermetički izolovan unutar kontejnera RBS.
 - Zaštita od štetnog dejstva atmosferskog elektriciteta rješava se:
 - propisanom instalacijom gromobrana i primjenom odgovarajućeg standardnog materijala u svemu, prema propisima o gromobranama.
 - Zaštita od opasnosti nestanka napona u mreži rješava se:
 - napajanjem iz AKU baterija potrebnog kapaciteta i
 - napajanjem potrošača po mogućstvu iz rezervnog izvora dizel agregata, koji se pri nestanku napona u mreži automatski uključuje.
 - Opasnosti i štetnosti od posljedica nedovoljne osvetljenosti otklanjaju se:
 - riješenom instalacijom opšteg osvetljenja, koja obezbjeđuje nivo osvetljenja u skladu sa standardom JUS. U.C9.100, odnosno, preporukama JKO.
 - Zaštita od neopreznog rukovanja rješava se:

- preglednim označavanjem svih elemenata u razvodnim uređajima,
- izborom elemenata za određenu namjenu i
- obučavanjem i periodičnom provjerom znanja servisera o predviđenim mjerama zaštite na radu pri rukovanju, u vremenskim razmacima propisanim zakonom.
- Za montažu antena na antenskom nosaču postoji povećan rizik od povređivanja radnika, kao i rizik od povređivanja drugih lica. Zato je neophodno preduzeti odgovarajuće zaštitne mjere:
 - za rad na montaži antena raspoređuju se radnici koji su osposobljeni za rad na visinama i za koje je prethodnim i periodičnim ljekarskim pregledima utvrđena zdravstvena sposobnost za bezbjedan rad na visinama,
 - radna lokacija gdje se antene montiraju prethodno se obezbeđuje jasnim obaveštenjima drugih lica o opasnostima, a oko radnog prostora se postavljaju zaštitne mreže ili trake,
 - radnici koji vrše montažu antena opremaju se odgovarajućim zaštitnim sredstvima za ličnu sigurnost: odgovarajuća užad i veznici, zaštitni pojasevi, odgovarajuća odjeća i obuća itd.,
 - odgovarajuća zaštitna odjeća je bitna za vrijeme hladnoće,
 - svi uređaji za dizanje tereta moraju biti ispitani i odobreni i
 - za vrijeme rada na antenskom stubu, ukupan personal u oblasti radova mora nositi šlemove.
- Zaštita od mehaničkih oštećenja rješava se:
 - pravilnim izborom konstrukcija i materijala za instalacione elemente, kablove i opremu, kao i primjenom pravilnih načina polaganja kablova i instalacionog materijala i pravilnim lociranjem razvodnih ormara.
- Zaštita od opasnosti prodora prašine, vlage i vode u električne instalacije i uređaje obezbeđuje se:
 - dobrim zaptivanjem otvora prostorije sa uređajima i
 - pravilno odabranom mehaničkom zaštitom.

Mjere tokom izvođenja radova

- Antenski sistem bazne stanice se mora projektovati i postaviti tako da se u glavnom snopu zračenja antene ne nalaze antenski sistemi drugih komercijalnih ili profesionalnih uređaja, kao ni sami uređaji. To se postiže izborom optimalne visine antene, kao i pravilnim izborom pozicije antenskog sistema na samom objektu.

Mjere u toku funkcionisanja

- U toku redovnog rada moraju se primenjivati sledeće mjere zaštite:
 - Obavezno je izvršiti označavanja izvora nejonizujućeg zračenja etiketama i oznaka u skladu sa Pravilnikom o načinu označavanja i izgledu oznake izvora nejonizujućih zračenja SI.I. CG br. 65/15,
 - zabranjuju se bilo kakve aktivnosti (npr., usmjeravanje antene, pričvršćivanje itd.) sve dok se ne isključe predajnici bazne stanice,
 - s obzirom, da ako se bazna stanica instalira u blizini stambenih objekata uticaj elektromagnetnog polja na životnu sredinu treba da se utvrđuje mjerenjima karakteristika elektromagnetnog polja na lokaciji u skladu sa propisanim standardima i normama, a u cilju maksimalne zaštite ljudi i tehničkih uređaja. Na osnovu dobijenih podataka, u slučaju da isti iskaču iz dozvoljenih granica, mora se bazna stanica isključiti iz rada, a onda preduzeti mjere u cilju otklanjanja nepravilnosti:
 - provjera svih elemenata bazne stanice koji mogu dovesti do povećanja elektromagnetnog zračenja,
 - po utvrđivanju neispravnosti elementa/elemenata izvršiti njihovu zamjenu.
 - bazna stanica mora biti zaključana i zaštićena od neovlašćenog pristupa, a u slučaju da je stub u pitanju, i ograđena,
 - u okviru periodičnog održavanja bazne stanice (na svakih 6 mjeseci) treba izvršiti provjeru kompletne instalacije bazne stanice i pripadajućeg antenskog sistema,
 - Nosilac projekta se obavezuje da baznu stanicu uključi u sistem daljinskog nadgledanja i

održavanja u okviru koga treba da se nadgledaju sve kritične funkcije rada bazne stanice sa stanovišta zaštite životne sredine kao što su neovlašćeno otvaranje bazne stanice, požar i problemi u antenskim vodovima i antenskim sistemima,

- zabranjuje se pristup baznoj stanici neovlašćenim licima; pristup mogu imati samo ovlašćena lica koja su obučena za poslove održavanja i koji su upoznati sa činjenicom da se nikakve aktivnosti ne mogu obavljati na antenskom sistemu prije isključenja predajnika bazne stanice,
- baterije koje služe za napajanje bazne stanice el.energijom ne zahtjevaju bilo kakvo (svoje) napajanje. Po isteku radnog vijeka baterija, neophodno je izvršiti njihovu zamjenu, a istrošene baterije je Investitor obavezan predati ovlašćenom preduzeću za tretman ove vrste otpada, odnosno privremeno ih skladištiti u odgovarajućem prostoru sa nepropusnim podom koji onemogućava bilo kakvo procurivanje u zemljište ili podzemne vode. Prema "Pravilniku o klasifikaciji otpada i o postupcima njegove obrade, prerade i odstranjivanja" (Sl.I. CG 68/09), ova vrsta otpada se svrstava u grupu 16 06 01*,
Shodno Zakonu o upravljanju otpadom (Sl.I. CG 64/11 i 39/16), Nosilac projekta je obavezan da podatke o karakteristikama i količini ovog otpada dostavlja Agenciji za zaštitu životne sredine.
- Druge mjere koje mogu uticati na sprečavanje, smanjenje ili neutralisanje štetnih uticaja na životnu sredinu
- Nosilac projekta je obavezan da u fazi dalje eksploatacije zadrži karakteristike koje su bile prezentovane u fazi projektovanja, u domenu parametara koji su bili mjerodavni za analize izvršene u ovom Elaboratu.
- Takođe eventualno povećanje obima ove djelatnosti na predmetnoj lokaciji (promjena izračene snage, promjena opreme i sl.), ne može se izvršiti prije nego što se odgovarajućim analizama dokaže da takve izmjene neće imati negativnih uticaja na životnu sredinu.

Mjere u slučaju incidenta

- Za objekte bazne stanice Investitor je obavezan da napravi Upustvo o incidentnoj situaciji, i sa istim upozna sve zaposlene koji su u funkciji nadgledanja, upravljanja i održavanja. Takođe, Investitor je obavezan da ima stalno pripravnu dežurnu ekipu službe održavanja, sa pratećim vozilima i opremom, imajući u vidu veliki broj baznih stanica na cijeloj teritoriji Crne Gore.
- U slučaju neregularnosti u radu bazne stanice, na osnovu alarma generisanih u okviru centra za nadgledanje i upravljanje, dežurni operater postupa po Upustvu o incidentnoj situaciji, i u zavisnosti od nastalog incidenta obavještava: pripadnike MUP-a, Vatrogasne službe ili stručnu ekipu za otklanjanje kvara.
- U slučaju da je generisani alarm kritičan sa stanovišta zaštite životne sredine (požar u objektu, problemi u radu antenskih sistema, i sl.), dežurni operater, je shodno Upustvu o incidentnoj situaciji, dužan da daljinski isključi baznu stanicu iz operativnog rada.
- U slučaju pada stuba, dežurni operater, je shodno Upustvu o incidentnoj situaciji, dužan da obavjesti: pripadnike MUP-a, Hitnu pomoć, Vatrogasnu službu i stručnu ekipu koja će u najkraćem roku izaći na poziciju bazne stanice, isključiti sa el. napajanja i ukloniti stub.
- U slučaju bilo kakve incidentne situacije, Investitor je dužan da obavjesti Agenciju za zaštitu životne sredine shodno Zakonu o životnoj sredini.

Program praćenja uticaja projekta na životnu sredinu

- Potrebno je izvršiti mjerenje elektromagnetnog zračenje na lokaciji projekta u fazi tehničkog prijema (preko ovlaštene institucije). O rezultatima mjerenja obavezno se vrši obavještanje javnosti na transparentan način.
- Shodno Pravilniku o načinu prvih i periodičnih mjerenja nivoa elektromagnetnih polja "Službeni list Crne Gore, br. 56/15", učestalost periodičnih mjerenja utvrđuje se na osnovu sljedećih kriterijuma:
 - a) mjerenje se vrši jedanput svake četvrte kalendarske godine ako pri prvom mjerenju u odabranim tačkama u okolini izvora izmjerene vrijednosti ne prelaze 10% propisanih vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja date frekvencije, odnosno ako ukupni nivo zračenja koje kumulativno generišu svi izvori ne prelazi 10% dozvoljene vrijednosti;
 - b) mjerenje se vrši jedanput svake druge kalendarske godine ako pri prvom mjerenju u odabranim tačkama u okolini izvora izmjerene vrijednosti iznose između 10% i 50% propisanih vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja date frekvencije, odnosno ako ukupni nivo zračenja koje kumulativno generišu svi izvori iznosi između 10% i 50% dozvoljene vrijednosti;
 - c) mjerenje se vrši jedanput godišnje ako pri prvom mjerenju u odabranim tačkama u okolini izvora izmjerene vrijednosti prelaze 50% propisanih vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja date frekvencije, odnosno ako ukupni nivo zračenja koje kumulativno generišu svi izvori prelazi 50% dozvoljene vrijednosti.
 - d) Ova učestalost se shodno Pravilniku povećava, ako se na lokaciji izvora elektromagnetnih polja za koje je izdata dozvola za korišćenje pusti u rad novi izvor koji povećava utvrđenu učestalost periodičnih mjerenja. U slučaju da izmjerene vrijednosti prelaze dozvoljene granice, potrebno je preduzeti adekvatne mjere, propisane zakonom, u cilju njihovog dovođenja na dozvoljene vrijednosti.

Realizovanje mjera zaštite životne sredine definisanih Elaboratom na koji je data saglasnost iz tačke 1 ovog rješenja, shodno članu 26 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, vrši nadležni inspekcijski organ.

3. Ova saglasnost prestaje da važi ukoliko nosilac projekta ne pribavi građevinsku dozvolu ili ne podnese prijavu početka građenja objekta iz tačke 1 dispozitiva ovog Rješenja, u roku od dvije godine od dana dostavljanja ovog rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

A.D. Crnogorski telekom iz Podgorice, podnijelo je dana 27.01.2023.godine, ovom Organu, zahtjev za davanje saglasnosti na Elaborat o procjeni uticaja za postavljane, odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa – objekta telekomunikacione infrastrukture radio bazne stanice mobilne telefonije - RBS "Brodogradilište Bijela", na životnu sredinu, na lokaciji dio k.p.766/1 KO Bijela, Opština Herceg Novi, koji je izradio Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu - Sektor za ekologiju, iz Podgorice, aprila 2023.godine.

Sekretarijat za ekologiju i energetska efikasnost je u skladu sa odredbama člana 20 Zakona o procjeni uticaja ("Sl.list CG",75/18) dana 01.02.2023.godine, uputio obavještenje o podnijetom zahtjevu zainteresovanim organima i organizacijama, putem pošte. Zainteresovana javnost obavještena je i

oglasom objavljenom 03.02.2023.god u dnevnom listu "Pobjeda" i na zvaničnom sajtu Opštine www.hercegnovi.me. Organizovana je javna rasprava u prostorijama Sekretarijata u period od 03.02.2023 do 06.03.2023. Takođe elaborat se mogao preuzeti sa sajta Opštine www.hercegnovi.me. U ostavljenom roku nije vršen uvid u predmetni Elaborat procjene uticaja.

U skladu sa Zakonom, dana 24.02.2023. godine sa početkom u 12 časova u Opštini Herceg Novi, održana je Javna tribina o predmetnom Elaboratu procjene uticaja. U ostavljenom roku trajanja javne rasprave na službeni e-mail stiglo je jedno mišljenje javnosti zavedeno pod brojem 02-19-322-UPI-2/23-1/2 dana 07.03.2023.god.

Elaborat procjene uticaja je dana 21.02.2023.god., dostavljen Komisiji za ocjenu Elaborata procjene uticaja, koja je obrazovana Rješenjem Sekretarijata za ekologiju i energetska efikasnost, br. 02-19-322-UP I-2/23 od 21.02.2023.god. i zapisnik sa javne tribine.

Komisija za ocjenu Elaborata procjene uticaja je razmotrila dostavljenu dokumentaciju i nakon izrade pojedinačnih izvještaja je sačinila Zajednički izvještaj Komisije (zaveden pod br.02-13-353-UP I-2/23-1/3 od 27.03.2023.god.) kojim je konstatovano da je predmetni Elaborat potrebno dopuniti u skladu sa primjedbama datim u pomenutom izvještaju. Sekretarijat za ekologiju i energetska efikasnost je nosiocu projekta je dostavio Izvještaj, u kome se nalaže nosiocu projekta da izvrši izmjene i dopune u skladu sa navedenim primjedbama i dostavi Inoviran Elaborat u roku od 60 dana, od dana prijema dopisa.

Dana 23.06.2023.god., Sekretarijatu je dostavljen je inovirani Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu za postavljane, odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa – objekta telekomunikacione infrastrukture radio bazne stanice mobilne telefonije - RBS "Brodogradilište Bijela" na lokaciji dio k.p.766/1 KO Bijela, opština Herceg Novi, izrađen aprila 2023.god, koji je prosljeđen komisiji istog dana. Nakon detaljnog pregleda inoviranog elaborata, komisija je dostavila Konačan izvještaj o ocjeni Elaborata, zaveden pod brojem 02-19-322-UP I-2/23-1/5, dana 24.07.2023.god., sa predlogom davanja saglasnosti na predmetni Elaborat.

Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu za postavljane, odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa – objekta telekomunikacione infrastrukture radio bazne stanice mobilne telefonije - RBS "Brodogradilište Bijela", na lokaciji dio k.p.766/1 KO Bijela, opština Herceg Novi, urađen je u skladu sa važećim zakonskim propisima i standardima za izgradnju ove vrste objekata i sadrži definisane odgovarajuće mjere za sprečavanje, smanjenje ili otklanjanje štetnih uticaja na životnu sredinu kao i program praćenja uticaja na životnu sredinu.

Imajući u vidu navedeno, Sekretarijat za ekologiju i energetska efikasnost je na osnovu sprovedenog postupka procjene uticaja, razmatranja predmetnog Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, uvida u dostavljeni Izvještaj Komisije sa predlogom za davanje saglasnosti na predmetni elaborat, a primjenom odredaba člana 24. Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu (Sl.list CG",75/18), te člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG",br.56/14, 20/15, 40/16, 37/17), odlučio kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovim Rješenjem utvrđena je obaveza nosiocu projekta da planirani projekat, realizuje u svemu prema mjerama zaštite životne sredine utvrđenim u predmetnom Elaboratu procjene uticaja na životnu sredinu.

Realizovanost i primjenu mjera zaštite životne sredine definisanih u Elaboratu o procjeni uticaja na životnu sredinu za postavljane, odnosno građenje lokalnog objekta od opšteg interesa – objekta telekomunikacione infrastrukture radio bazne stanice mobilne telefonije - RBS "Brodogradilište Bijela", na lokaciji dio k.p.766/1 KO Bijela, opština Herceg Novi" u Herceg Novom na životnu sredinu, , izrađen februara 2020.god na koji je data saglasnost, utvrđuje i kontroliše nadležni inspekcijski organ, shodno članu 26 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Ovim Rješenjem utvrđena je obaveza Nosioca projekta da u roku od dvije godine, od dana dostavljanja rješenja pribavi građevinsku dozvolu ili podnese prijavu početka građenja objekta, u smislu člana 25. Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Rješenje je donjeto bez izjašnjenja stranke o rezultatima ispitnog postupka jer je utvrđeno da se donosi u korist stranke

Sekretarijat za ekologiju i energetska efikasnost obavijestit će zainteresovane organe i organizacije o donijetoj odluci.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog Rješenja može se izjaviti žalba Glavnom administratoru, preko ovog organa, u roku od 15 dana od dana prijema istog.

VD SEKRETARKA

mr Milica Bubanja

DOSTAVLJENO:

- Nosiocu projekta, A.D. Crnogorski telekom iz Podgorice
- U Javnu knjigu o sprovedenim postupcima procjene uticaja,
- Ekološkoj inspekciji,
- u dosije,
- a/a